

— **принцип завчасного оголошення критеріїв та процедур** (на початку вивчення курсу викладач повинен максимально односторонньо оголосити критерії оцінювання з дисципліни);

— **принцип рівності умов** (час, місце, форма проведення контрольних заходів мають бути однаковими для всіх студентів);

— **принцип відкритості та справедливої диференційованості оцінок** (студенти повинні бути проінформовані не лише про власну оцінку, а також про оцінки інших студентів з групи. Оцінка викладача сприймається студентом як справедлива, якщо вона співвідноситься з його самооцінкою та оцінкою ним інших студентів, тому однакові оцінки всій групі сприймається як несправедливість);

— **принцип своєчасності** (оцінювання має бути своєчасним, щоб підтримувати розвиваючим зворотній зв'язок);

— **принцип особистісної поваги до студентів, що отримують низькі оцінки** (оцінка — спосіб фіксації результату роботи, який студент може надати на даний момент, а не засіб вираження морального осуду студента);

— **принцип розрізнення індивідуально-педагогічних та соціально-професійних нормативів** (підвищення оцінки при поточному оцінюванні може бути використане викладачем як позитивне підкріплення спроб студента покращити свої знання, однак при підсумковому оцінюванні викладач зобов'язаний слідувати не логіці педагогічної доцільності, а логіці об'єктивних соціально-професійних нормативів оцінювання).

Дотримання при оцінюванні знань зазначених принципів сприятиме формуванню та підтримці мотивації навчальної діяльності студентів та забезпечить підвищення ефективності цілісного педагогічного процесу.

Тимофєєва Л. Р., старш. викл.
кафедри конституційного і адміністративного права

НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Освіта — процес, який передбачає вплив на особистість з метою набуття останньою знань, формування у неї певних якостей, підвищення загального рівня культури (у тому числі й правової). Формуються різні підходи до визначення категорії навчання. Під навчанням розуміють процес, у ході якого на основі досвіду, пі-

знання і вправ виникають нові форми поведінки і діяльності чи змінюються раніше придбані. Воно являється таким видом людської діяльності, що у дитинстві і юності переважає над іншими формами, тобто над грою, роботою і суспільною діяльністю. Навчання є цілеспрямованою діяльністю, коли викладач стимулює навчання як суб'єктивну діяльність самих студентів.

Процес навчання неможливий без контролю та оцінювання знань студентів. Між студентами та викладачем за допомогою контролю і оцінювання встановлюється зворотній зв'язок. Так, під час проведення підсумкового та поточного контролю використовуються такі їх форми та засоби, як усні та письмові опитування, тестування студентів.

Проте щоб не формувати негативного ставлення до навчання через те, що контроль належить до погрозливих стимулів навчання, необхідно застосовувати і такий вид заохочення, як взаємооцінка.

Доцільно узагальнення та формулювання загального висновку щодо подальшого проходження проекту нормативно-правового акта готувати у відповідності до «Методичних рекомендацій щодо проведення правової експертизи проектів нормативно-правових актів», схвалених постановою колегії Міністерства юстиції України від 21 листопада 2000 р. № 41.

Під час проведення ділової гри з обговорення експертного висновку на проект закону, зареєстрованого у Верховній Раді України¹.

Відбувається оцінювання роботи в малій групі та відповідей студентів-опонентів за наступною шкалою:

Робота в складі групи (від 0 до 2 балів);

Змістовність та глибина відповіді на кожне з питань (від 0 до 2 балів).

I. Концептуальна оцінка — визначення типових характеристик нормативно-правового акта (предмета, методу регулювання, виду) і ступеня його відповідності засадам правової системи (0, 1, 2 бали);

II. Системно-юридична оцінка — визначення ступеня врахування практики нормативного регулювання даної або аналогічної сфери суспільних відносин; встановлення всіх змістових зв'язків положень проекту з нормами, що містяться в інших нормативних актах (0, 1, 2 бали);

III. Юридіко-технічна оцінка — визначення ступеня відповідності проекту нормативно-правового акта в цілому та окремих

¹ Може бути проект будь-якого закону незалежно від того, які суспільні відносини він регулює.

його елементів (правових інститутів, груп норм, окремих норм, правових термінів) вимогам юридичної техніки (0, 1, 2 бали);

Ділова гра сприяє розкриттю змісту категорійно-понятійного апарату, сприяє набуттю навичок аргументації, вдосконаленню здатності висловлюватись і дискутувати та вільно спілкуватись.

Викладач має право на 2 призові бали за загальне враження від роботи тієї чи іншої групи або студента. Викладач оголошує оцінки відповідно до системи оцінювання знань всім учасникам ділової гри.

10	відмінний
8	добрий
6	задовільний
0	незадовільний

Студенти також можуть висловити думку про шляхи вдосконалення даного виду заняття.

*Федоренко Г. О., доц.
кафедри теорії та історії держави і права*

ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ЗАГАЛЬНОСОЦІАЛЬНІ ГАРАНТІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДКРИТОСТІ, ПРОЗОРОСТІ, ОБ'ЄКТИВНОСТІ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ В УКРАЇНІ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ

Проблеми забезпечення відкритості, прозорості, об'єктивності оцінювання якості навчальної роботи студентів слід розглядати, передусім, у взаємозв'язку з процесами формування в Україні *основ* громадянського суспільства та соціально-правової держави.

Як засвідчує досвід «старих Європейських демократій», (де відбувалося зародження Болонського освітнього простору), процес формування Людини як конкретної, творчої особистості і становить процес формування «добročесного буття», що врешті-решт, складає фундаментальні — духовні, правові та моральні основи формування розвиненого громадянського суспільства як передумови становлення соціально-правової держави — «добročесної держави», що, насправді, втілює ідею соціальної справедливості.